

Χάσαμε ένα χρόνο;

Του ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ενα χρόνο μετά την έκκληση της χώρας μας προς τους συμμάχους μας, στην Ευρώζων και το Νομισματικό Ταμείο, η Ελλάδα δεν έχει τηρήσει τη «Συμφωνία Κυρίων», που μεταφέρει το πραγματικό νόημα πίσω από την έννοια του Memorandum of Understanding ή Μνημόνιο Συνεννόησης. Στις 23/4/2010, ο πρώην υπουργός είχε διαπιστώσει την αποτυχία των μέχρι εκείνη τη στιγμή προπαθειών ως εξής: «Οι αγορές δεν ανταποκρίθηκαν». Και είχε σε αυτές ρίξει την ευθύνη λέγοντας:

«Κατάσταση στις αγορές απειλεί να αποδομήσει όχι μόνο τις θυσίες του ελληνικού λαού, αλλά και την ομαλή πορεία της οικονομίας».

Απέναντι σε αυτήν την κατάσταση, όπως την αντιλαμβάνονταν ο κ. Παπανδρέου, έκρινε ως «ανάγκη εθνική» και έκανε το ήδη συμπεριλαμβανόμενο, ζητώντας «επισήμως από τους εταίρους μας την ενεργοποίηση του μηχανισμού στήριξης». Στο κλείσιμο της δραματικής δήλωσής του, ο πρωθυπουργός έκλεισε λέγοντας τα ακόλουθα: «Οι εταίροι μας θα συνδράμουν άμεσα και αποφασιστικά, ώστε να παράσχουν στην

Το πρόβλημα του κ. Παπανδρέου είναι η ελάχιστη αντίληψη που έχει για τις λειτουργίες των σύγχρονων οικονομικών και η βαθύτατη δυσπιστία του στον ρόλο του επιχειρηματικού τομέα.

Ελλάδα το απάνεμο λιμάνι που θα μας επιτρέψει να ξανακτίσουμε το σκάφος μας με γερά και αξιόπιστα υλικά». Και έμεινε, έκτοτε, εκεί!

Ένα χρόνο μετά, το κράτος εμφανίζεται πάντοτε το ίδιο έτοιμο να καταρρεύσει. Με τις αγορές το ίδιο «εχθρικές» στις όποιες προσπάθειες της ομάδας Παπανδρέου. Η οποία επιμένει να μην αντιλαμβάνεται πού βρίσκεται το, βαθύτατα πολιτικό, λάθος της. Η αγαθότητα του πρωθυπουργού δεν ήταν ο μόνος λόγος που έκανε τους εγκαθήμετους, που έλεγαν το ψέμα των «30 δις.», να επιμένουν ότι αυτά τα χρήματα υπάρχουν ακόμη σήμερα.

Βεβαίως και πολλοί Έλληνες έχουν πολλά χρήματα. Γι' αυτό ανυσιάζουν μάλιστα βαρέσει κανόνι το κράτος! Όμως, είτε τα έβγαλαν νόμιμα είτε τα έβγαλαν παράνομα, τα όσα έχει ο καθένας αποτελούν πλέον επενδυμένο περιουσιακό στοιχείο και όχι τρέχον εισόδημα. Η διαφορά είναι κολλοσοσιαία. Οι εφοριακοί, όπως όλοι οι «κυπρέτες» του Δημοσίου, δεν κάνουν αυτό τον διαχωρισμό. Οσο τα βιβλία των επιχειρήσεων δεν έχουν δεχτεί τον δικό τους «έλεγχο», αποτελούν διαθέσιμο εισόδημα προς φορολόγηση. Γι' αυτό έβαλαν τους υπουργούς να ψηφίζουν διατάξεις με τις οποίες παρατηνόνταν ακόμη και πέραν της δεκαετίας η δυνατότητα του εφοριακού να διερευνήσει «έλεγχο», συνεκτιμώντας πως

αν βρει έστω ένα «λάθος» στην εφαρμογή του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, έστω και πριν 6 από ή 8 χρόνια, θα μετατρέψει με τρόπο μαγικό τον παρελθόντα πλούτο σε τωρινό εισόδημα, ικανό να πληρώσει όλα του ζητηθούν.

Το πρόβλημα του κ. Παπανδρέου είναι η ελάχιστη αντίληψη που έχει για τις λειτουργίες των σύγχρονων οικονομικών και η βαθύτατη δυσπιστία του στον ρόλο του επιχειρηματικού τομέα. Το ΠΑΣΟΚ έλεγε ότι αρκεί να φορολογήσει «πλούσιους», να αναδιανείμει προς τους αδυνάτους και η οικονομία θα επανεκκινήσει, ριχνοντας και καμπίνο κρατικό χρήμα. Ο βαθμός αποπροσανατολισμού αποδεικνύεται απ' όσα έλεγαν ακόμη και έμπειρα στελέχη, όπως η κ. Βάσω Παπανδρέου.

«Ήρουν μεταξύ εκείνων που ζητούσαν σκληρά μέτρα αμέσως μετά τις εκλογές του 2009», είπε σε πρόσφατη δημόσια παρέμβασή της η συστηματική επικριτής του Μνημονίου. Προφανώς δεν εννοεί όσα έλεγε στις 5 Οκτωβρίου 2009, όταν διαβεβαίωνε ότι το κόμμα της διαθέτει «σχέδιο με συγκεκριμένα μέτρα για την αναθέρμανση της οικονομίας», ότι «οι μισθοί θα αυξηθούν από την 1η Ιανουαρίου (2010)». Η μεγάλη πλειοψηφία των πολιτικών συμφωνεί στην κριτική που γίνεται προς το δίδυμο Παπανδρέου - Παπακωνσταντινίου, ότι η επιλογή «Απτότητα με Μνημόνιο» ήταν η χειρότερη. Ανάλογα με το ιδεολογικό «αλατοπίπερο» του καθενός και ανάλογα με τη ροπή που διαθέτει προς τη «μορφωμένη συνωμοσιολογία», προσθέτει τις δικές του εξηγήσεις για τους βαθύτερους λόγους που οδήγησαν τον Παπανδρέου μέχρι το Καστελόριζο όπου, σαν σήμερα, ανακινήσει στους συμπολίτες του, την παταγώδη αποτυχία του προεκλογικού και πρώτου μεταελογικού του προγράμματος.

Η πλειοψηφία των επικριτών εστιάζει στο μείγμα οικονομικής πολιτικής του Μνημονίου. Ορθώς, αλλά καθυστερημένα, παρατηρείται πως τα οριζόντια μέτρα περικοπής μισθών είχαν μικρή συμβολή στη διόρθωση του ελλείμματος, αλλά τεράστια επίπτωση στην πλήρη κατάρρευση του κρατικού μηχανισμού. Εκεί που μια ισχυρή πλειοψηφία κομματικοποιημένων υπαλλήλων εργαζόταν μη αποδοτικά ή και σε βάρος του δημόσιου συμφέροντος, προστέθηκε μια ακόμη μεγαλύτερη ανικανότητα διοίκησης και αφαίρεθηκε και το τελευταίο ίχνος τοΐσας, που συνιστούν η γεννηιδωρη αμοιβή και η ασπίδα στην ανεργία. Οι υπουργοί του ΠΑΣΟΚ, όπως προηγουμένως οι ομόλογοι τους της Ν. Δ., δείχνουν κατανοήσιμη για τα αντικείμενα των υπαλλήλων και τους περιορισμούς ενός οξείου πτωχευμένου κράτους. Ξέρουν να υποπνεύουν μόνον αγνώστους τον προϋπολογισμό, να ξεδιώχνουν δηλαδή πέραν όσων εγκρίνει η Βουλή. Τους είναι δύσκολο, δυσάρεστο και πρακτικά αδύνατο να διοικήσουν προσηγνώνοντας το υπουργείο «τους» στη φριχτή πραγματικότητα, που οδήγησε τη χώρα στη συμφωνία διάσωσης. Αυτά βλέπουν οι αγορές και είναι ακόμη πιο δύσπιστες απ' όσο ήταν πέρυσι τέτοια μέρα προς τον κ. Παπανδρέου και, τελικά, την Ελλάδα.

EUROLAND

Στην κρίση χωρίς ηγεσία

Του ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΤΟΦΛΑΟΥ

Το πρόβλημα στην Ελλάδα, πλέον, είναι καθαρά πολιτικό. Είναι το πρόβλημα μιας κυβέρνησης η οποία δεν δείχνει αποφασισμένη απέναντι σε μια πολύ σκληρή και επιδεινούμενη οικονομική πραγματικότητα. Δεν διαθέτει το απαιτούμενο πολιτικό θάρρος, δεν έχει σταθερή γραμμή, αλλά ούτε και την ικανότητα να εφαρμόζει κρίσιμες αποφάσεις. Είναι το πρόβλημα μιας κυβέρνησης η οποία δεν διαθέτει έναν μεγάλου αναστήματος αρχηγό, που θα μπορούσε να περάσει ένα μήνυμα αυτοπειθοίσιμης στην ελληνική κοινωνία. Είναι το πρόβλημα μιας χώρας η οποία –εν μέσω της πιο δεινής κρίσης– δεν διαθέτει την απαιτούμενη πολιτική ηγεσία. Και δεν αναφερόμαστε μόνο στο κυβερνητικό στρατόπεδο, αλλά και στο μέτωπο ολόκληρης της αντιπολίτευσης, η οποία λέει ψέματα και δραμαγωγεί «ποντάροντας» στη κρεοκοπία της χώρας...

Ό το τραγικό πολιτικό κενό, όπως αναφέρουν και νεότερες πληροφορίες από τα κέντρα αποφάσεων στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, είναι που έχει πραγματικά δυναμιτίζει τώρα το κλίμα στο εξωτερικό. Οι διεθνείς αγορές, αλλά κυρίως οι αρμόδιοι στο ΔΝΤ και την Ευρωπαϊκή Ένωση, βλέπουν πλέον ότι η κυβέρνηση πολύ δύσκολα θα βγάλει πέρα και θα επιτύχει σε καθοριστικές για την πορεία της οικονομίας αποφάσεις και αυτό τους έχει πραγματικά πανικόβαλει! Αυτός είναι ο λόγος άλλωστε που πολλές φορές διατυπώνονται αλληλοσυγκρουόμενες (και επί το πλείστον τόσο δυσόμιλες) τοποθετήσεις εκ μέρους των Ευρωπαίων αξιωματούχων για την Ελλάδα. Αυτή είναι επίσης και η αφορμή η οποία οδήγησε τις τελευταίες ημέρες στην αναθέρμανση του σεναρίου της αναδιάρθρωσης του ελληνικού χρέους (με την έννοια του «κούρεματος») εκ μέρους της Γερμανίας. Διό-

τι το «σήμα» που στέλνει κυρίως η ελληνική κυβέρνηση τρελαίνει τους πάντες. Ενάμιση και πλέον χρόνο μετά την ανάληψη της εξουσίας και έναν χρόνο μετά την υιοθέτηση του Μνημονίου...

Μάλιστα, τούτη την περίοδο, καθώς στην Ευρώπη δεν υπάρχει ένα ενιαίο και σταθερό κέντρο αποφάσεων, το παιχνίδι της Ελλάδας κινδυνεύει να χαθεί. Με τρομακτικές συνέπειες για το επίπεδο της χώρας και την προοπτική των επόμενων γενεών. Η κρίση, παρά το γεγονός ότι δεν το έχουν αυτό συνειδητοποιήσει οι Έλληνες πολιτικοί, τείνει να προσλάβει τώρα καταστροφικές διαστάσεις... Απίστευτες απώλειες περιουσιών, πλήρης απαξίωση οικονομικών κλάδων και αθρόες πτωχεύσεις επιχειρήσεων, συνεχής κατόλισηση των εισοδημάτων και εκτίναξη του αριθμού των ανέργων σε ασύλληπτα για τα ελληνικά δεδομένα νούμερα. Αυτή είναι η πιο άμεση απειλή!

Η ελληνική κοινωνία σήμερα παρακολουθεί μουδιασμένη, με αγωνία και φόβο, την αρχή της δραματικής αυτής εξέλιξης για τον τόπο. Αύριο, τα πράγματα μπορεί να γίνουν πιο άγρια και οι αντιδράσεις των απελπισμένων ομάδων απρόβλεπτες... Όλα, ωστόσο, παραπέμπουν στην πολιτική και στο επίπεδο των πολιτικών μας, πριν να αρχίσουμε πάλι τις ανόητες τεχνοκρατικές συζητήσεις για τη μία ή την άλλη λύση. Το θέμα του χρέους ή της ανάπτυξης. Οι πολιτικοί μας, λοιπόν, με πρώτων από όλους τον πρωθυπουργό, εν συνεχεία την κυβέρνηση, το κυβερνών κόμμα, τον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης, τα κόμματα της αντιπολίτευσης και πάει λέγοντας, πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι η περίοδος των συμβιβασμών τελείωσε. Είναι η ώρα των μεγάλων αποφάσεων. Διαφορετικά, η χώρα θα βυθιστεί στο οικονομικό σκοτάδι για δεκαετίες...

Αναδιάρθρωση χρέους με όρους που συμφέρουν τη χώρα

Του ΝΙΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ*

Η Ελλάδα έχει χρήματα να εξυπηρετεί τα δάνειά της μέχρι το τέλος του 2011, άρα έχει μπροστά της κάποιο χρόνο (οκτώ μήνες), στον οποίο δεν πρόκειται να κρεοκοπήσει και ο οποίος της δίνει τη δυνατότητα να προετοιμαστεί και να ορίσει η ίδια τους όρους με τους οποίους θα γίνει η αναδιάρθρωση.

Η χώρα πρέπει να μην περιμένει να προβεί σε αναδιαπραγμάτευση του χρέους της όταν βρεθεί στο χείλος του γκρεμού, όπως συνέβη προ ενός έτους με την υπογραφή του Μνημονίου.

τό δεν είναι δραματικό, αν ληφθεί υπόψη πως κατανέμεται σε πολλές χώρες και πολυάριθμες τράπεζες. Οι αγορές εξάλλου έχουν πλήρη επίγνωση απτής της πραγματικότητας, που έχει μετακυλισθεί στην αξία των μετοχών των πλέον εκτεθειμένων τραπεζών, που σήμερα αποτυπώνουν, σε μεγάλο βαθμό, την πραγματική τους κατάσταση.

Η αντιμετώπιση του προβλήματος των τραπεζικών απωλειών αποτελεί σημαντικό μέρος της αντιμετώπισης του συνολικού προβλήματος των δημοσίων χρεών. Κανείς δεν επιφυλάσσει από τη συνεχιζόμενη εθελουφιλία: ούτε οι τράπεζες ούτε οι κάτοχοι χρεογράφων αυτών των κρατών.

Είναι γνωστό πως οι ευρωπαϊκές τράπεζες είναι υποκαταστάσιμες σε σχέση με τις αμερικανικές, και τα επόμενα χρόνια θα υποκρεωθούν σε κάθε περίπτωση να αυξηθούν την κεφαλαιοποίηση τους. Η άρνησή τους να αναγνωρίσουν τις ελληνικές τους απώλειες δεν τις ωφελεί σε τίποτα. Οσο ταχύτερα οι απώλειες αυτές αποτυπωθούν με ει-

λικρινεία στους ισολογισμούς τους, τόσο το καλύτερο για τις ίδιες. Για μερικές τράπεζες η αύξηση κεφαλαίου επείγει για να μη βρεθούν σε αδιέξοδο την επόμενη μέρα της αναδιάρθρωσης.

Όσον αφορά την Ελλάδα, η αναδιάρθρωση του χρέους της αποτελεί ζωτική ανάγκη, για να βελτιώσει την οικονομική της κατάσταση. Για να μπορεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της και για να έχουν κάποιο αποτέλεσμα τα σημαντικά οφέλη του ζωνναρίου του τελευταίου και οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες, χρειάζεται μείωση του χρέους της, ελάφρυνση των επιτοκίων αναχρηματοδότησής του και παράταση του χρόνου αποπληρωμής του.

Τώρα που ανακοινώθηκε πως το EFSF θα αντικατασταθεί από ένα μόνο Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ESM), θα πρέπει να μπορεί να αξιοποιηθεί η εγγύηση του ESM ώστε να γίνει δυνατό να εκδοθούν νέα ελληνικά χρεογραφα, τα οποία θα ανταλλάγουν με τα υπάρχοντα στις (μειωμένες) τιμές που αυτά έχουν τώρα. Ως αποτέλεσμα της ανταλλαγής το ελληνικό δημόσιο χρέος θα μειωθεί τουλάχιστον 30%.

Τη δεκαετία του 1990, μετά από πολυετείς καθυστερήσεις, αρνήθηκε να ανταλλάξει με την επιβάρυνση των ενδιαφερομένων τραπεζών με ασφάλεια φορτία, 18 υπερκρεωμένα κράτη της Λατινικής Αμερικής (και όχι μόνο) έκαναν κάτι ανάλογο.

Εξαγόρασαν τα παλιά τους χρέη με ανταλλαγμα νέα ομόλογα, που πήραν το όνομά τους από τον τότε υπουργό οικονομικών των ΗΠΑ Νικόλας Μπρέιντι (Nicholas Brady), και που είχαν ως εγγύηση ομόλογα της

αμερικανικής κυβέρνησης. Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε υπό την καθοδήγηση των ΗΠΑ, ώστε να λυθεί το πελώριο πρόβλημα των ανεξόφλητων δημοσίων χρεών.

Οι ανταλλαγές ολοκληρώθηκαν ομαλά, οι κυβερνήσεις κατόρθωσαν να εφαρμόσουν ουσιαστικά προγράμματα οικονομικής ανάκαμψης, και οι μετοχές των τραπεζών που πήραν το καινούργιο ομόλογο ανατιμήθηκαν. Ήταν τότε η ενδεχόμενη λύση. Τώρα είναι και πάλι η σωστή λύση για την Ελλάδα.

Η Ελλάδα πρέπει να μην περιμένει να προβεί σε αναδιαπραγμάτευση του χρέους της, όταν βρεθεί στο χείλος του γκρεμού, όπως συνέβη προ ενός έτους με την υπογραφή του Μνημονίου στο κατώφλι της κρεοκοπίας. Αντίθετα, πρέπει να προετοιμαστεί και να επιδώσει την αναδιάρθρωση με όρους που την συμφέρουν. Περιμένοντας ως την τελευταία στιγμή, όχι μόνο δεν αφήνει την Ελλάδα έρμαιο των πολιτικών εξελίξεων σε μια σειρά από χώρες - κτες Γερμανία, σήμερα Φινλανδία κ.λπ. Η Ελλάδα πρέπει να προετοιμαστεί εκ των προτέρων και με τη δική της πολιτική να ορίσει τους όρους της αναδιάρθρωσης. Όσο γρηγορότερα ορίσει η ίδια τους όρους με τους οποίους θα γίνει η αναδιάρθρωση.

Πρώτο μέλημα είναι η αύξηση κεφαλαίου σε όλες τις ελληνικές τράπεζες με τη διάθεση καινούργιων μετοχών - συγκωνεύσεις αδύνατων αδύνατο δεν φτιάχνουν μια δυνατή τράπεζα.

Δεύτερο, η εξασφάλιση από το ESM κρημάτων/εγγύησης για τα καινούργια ελληνικά ομόλογα. Αγοράζοντας τα παλιά ομόλογα χωρίς «κούρεμα» και πρόγραμμα διάθεσης καινούργιων ομολόγων δεν είναι κρίσιμο.

Τρίτο, η εξαγορά των παλιών ομολόγων με «κούρεμα» 30-50% (περίπου στις αμερικανικές τιμές), έκδοση των καινούργιων ομολόγων με την εγγύηση, και ανταλλαγή με τα παλιά. Αν αυτά τα τρία βήματα αρχίσουν τώρα, η Ελλάδα ίσα ίσα θα προλάβει να κάνει την εισαγωγή έκδοσης αν ανταλλαγή τίτλων πριν από το 2012, όταν δεν θα καλύπτεται από το δάνειο των εταίρων και του ΔΝΤ. Αυτή είναι η σωστή λύση για την Ελλάδα, έστω και την ύστατη στιγμή.

Βασισμένο στην κοινή έρευνα των Νίκου Οικονομίδη και Roy Smith**
* Professor of Economics, Stern School of Business, New York University
** Professor of Finance, Stern School of Business, New York University

Η Ελλάδα σε κρίση: υπάρχει διέξοδος;

Του ΓΙΑΝΝΟΥ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ*

Η αναδιάρθρωση όχι μόνο δεν συμβάλλει στην επίλυση του χρέους, αλλά θα εκθέσει τη χώρα σε μεγάλους κινδύνους.

λαγές είτε καθυστέρησαν είτε προχώρησαν με πολύ δειλά και άτολμα βήματα. Η οικονομία έπεσε στην παγίδα της ύφεσης χωρίς να διαμορφωθούν συνθήκες ανάκαμψης με ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και στήριξη των επενδύσεων. Διαγράφεται προοπτική μακροχρόνης σταθερότητας, που καθιστά το ελληνικό χρέος μη βιώσιμο. Η ύφεση εμποδίζει, μέσω υστέρησης των φορολογικών εσόδων, τη μείωση των ελλειμμάτων, επιβάλλοντας τη λήψη νέων μέτρων, που διαιωνίζουν τη σταθερότητα και το δημοσιονομικό αδιέξοδο. Μια στάση οικονομία δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσει τους πόρους για την αποπληρωμή του χρέους. Η διαπίστωση αυτή πυροδοτεί τη συζήτηση για αναδιάρθρωση, διαμορφώνοντας συνθήκες που την καθιστούν αυτοεκπληρούμενη προοπτική.

Δεν αρκεί να εξορκίζουμε τη λέξη κρεοκοπία. Χρειάζεται ριζική αλλαγή πλεύσης με επιτάχυνση και εμπόνηση των μεταρρυθμίσεων για τον εκσυγχρονισμό του κράτους και τη μείωση της συμμετοχής του στην οικονομία.

Ιδιωτικοποιήσεις, μείωση φορολογίας, καταπολέμηση γραφειοκρατίας και διαφθοράς, απελευθέρ-

ρωση αγορών, θα ισχυροποιήσουν την οικονομία δημιουργώντας συνθήκες ανάκαμψης και αυξημένης αξιοπιστίας. Η πολιτική αυτή θα οδήγησε σε θετικότερα αξιολογήσεις για τη βιωσιμότητα του ελληνικού χρέους, αποκλιμάκωση του κόστους δανεισμού και προσέγγιση με τα επιτόκια των άλλων υπερκρεωμένων χωρών.

Εφόσον επιτευχθεί αυτός ο στόχος και ενισχυθεί η αξιοπιστία της χώρας, θα πρέπει να επιδιωχθεί συμφωνία διευκόλυνσης της αποπληρωμής του χρέους στο πλαίσιο συνολικού σχεδίου δημοσιονομικής εξυγίανσης της Ευρωζώνης. Η συμφωνία μπορεί να περιλαμβάνει επιμηκύνσεις δανείων και προσαρμογές επιτοκίων, χωρίς να μειωθεί η «παρούσα αξία» των δανείων ώστε να μην υποστούν ζημιές οι δανειστές. Δεν θα υπάρχει περιθώριο για «κούρεμα».

Για να συμβάλει η συμφωνία ουσιαστικά στην έξοδο της χώρας από τον κρη και να μην αποτελέσει νέο σταθμό στην πορεία κατάρρευσης, θα πρέπει να αποτελέσει επιστέγασμα της πολιτικής για την ισχυροποίηση της οικονομίας. Αν, αντίθετα, προκύψει ως αποτέλεσμα της αποτυχίας του Μνημονίου και της αδυναμίας της Ελλάδας να υλοποιήσει τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις, δεν θα πείσει τις αγορές. Θα αρχίσουν νέες πιέσεις, μέσω των spreads και των ασφαλιστών κινδύνου (CDS), για νέα ρύθμιση του χρέους. Θα συμβεί, δηλαδή, ό, τι συμβαίνει όταν αστοχεί μια υποτίμηση: νέα υποτίμηση.

Εξάλλου, η ένταξη στην ευρύτερη ομάδα των περιφερειακών χωρών

θα επιτρέψει την ενσωμάτωση των ελληνικών πιστωτικών διευκολύνσεων σε ένα συνολικό σχέδιο εξυγίανσης της Ευρωζώνης εξασφαλίζοντας τη μακροχρόνια συμμετοχή της χώρας στη νομισματική ένωση. Το σχέδιο πρέπει να περιλαμβάνει μέτρα στήριξης των υπερκρεωμένων χωρών, όπως η ενίσχυση των δημοσίων επενδύσεων με αναστολή της εθνικής συμμετοχής στη χρηματοδότηση των κοινοτικών προγραμμάτων (ΕΣΠΑ), ώστε να αντισταθμιστούν οι αρνητικές επιπτώσεις στις λιτότητας στην οικονομική δραστηριότητα.

Αν η Ελλάδα συνεχίσει να στιγμήματιζέται ως αποτυχημένη οικονομία και να παραμένει αποκομμένη από τις άλλες υπερκρεωμένες χώρες, οριοθετώντας τον ρυθμό των δανείων της θα πέσει στο κενό. Αν, μάλιστα, συνδυαστεί με αναδιάρθρωση του χρέους και ζημιές των δανειστών, μπορεί να οδηγήσει στην κατάρρευση, ακόμα και την έξοδο από την Ευρωζώνη.

Οι επόμενοι μήνες είναι καθοριστικοί για το μέλλον της χώρας. Μπορούμε να τα καταφέρουμε. Η ευθύνη είναι μεγάλη για την κυβέρνηση και τα κόμματα. Πρέπει να αναζητήσουν κοινούς τόπους για την υλοποίηση μεγάλων μεταρρυθμίσεων με παράλληλη ανάληψη πρωτοβουλιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Οι συγχλίσεις πρέπει να είναι ουσιαστικές και, κυρίως, γκεαιρες. Πριν είναι πολύ αργά.

* Πρώην υπουργός και πρόεδρος του Κέντρου Ερευνών Προεδρευτικής Πολιτικής (www.kepp.gr)